

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑
(กรณีหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจของบริษัทโอบายาชิ-งุมิ จำกัด สาขาประเทศไทย)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ สร.๐๒๐๓/๒๒๖๓๐ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายของกระทรวงพาณิชย์ เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวของบริษัทโอบายาชิ-งุมิ จำกัดสาขาประเทศไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑ ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่า

บริษัทโอบายาชิ-งุมิ จำกัด สาขาประเทศไทย ได้ยื่นคำขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจ ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑ ตามคำขอเลขที่ ก.๑๑๒๘ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖ เพื่อประกอบธุรกิจตามบัญชี ก. หมวด ๔ (๑) การก่อสร้างอาคาร และตามบัญชี ค. หมวด ๔ (๑) การก่อสร้างอย่างอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในบัญชี ก. ซึ่งอธิบดีกรมทะเบียนการค้าได้ออกหนังสือรับรอง ที่ ๑๔๓๓ และที่ ๑๗๗๘ ให้เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๑๖ และนอกจากนั้นยังได้ขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจอีกฉบับหนึ่ง คือคำขอเลขที่ ค. ๐๒๗๗๐ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖ เพื่อประกอบธุรกิจตามบัญชี ค. หมวด ๓ (๑) การประกอบธุรกิจบริการ นอกจากที่ระบุไว้ในบัญชี ก. และบัญชี ข. คือการศึกษาภาวะตลาดและการรวบรวมข่าวสารนั้นอธิบดีกรมทะเบียนการค้าไม่ได้ออกหนังสือรับรองให้

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๑๗ บริษัทได้ยื่นคำขอ ต.๑๓ แจ้งการเลิกประกอบธุรกิจตามที่ได้รับหนังสือรับรองที่ ๑๔๓๓ และที่ ๑๗๗๘ ไว้ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งนายทะเบียนพาณิชย์ก็ได้จดทะเบียนเลิกประกอบธุรกิจให้เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๑๗

ครั้นเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ บริษัทได้ยื่นคำขอ ต.๘ เลขรับที่ ๑๔๓ ขอให้กรมทะเบียนการค้าแก้ไขเพิ่มเติมหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจ โดยอ้างว่า บริษัทได้เคยยื่นคำขอหนังสือรับรองไว้ ๒ คำขอ แต่ได้รับหนังสือรับรองไว้ตามคำขอเพียงคำขอเดียว(คำขอเลขที่ ก. ๑๑๒๘) ส่วนคำขอเลขที่ ค.๐๒๗๗๐ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖ ซึ่งขอประกอบธุรกิจตามบัญชี ค.หมวด ๓ (๑) ทางราชการยังไม่ได้ออกหนังสือรับรองให้ ซึ่งเมื่ออธิบดีกรมทะเบียนการค้าได้พิจารณาเรื่องนี้แล้วเห็นว่า มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยเฉพาะกรณีการประกอบธุรกิจตามบัญชี ก. หมวด ๔ (๑) และตามบัญชี ค. หมวด ๔ (๑) ที่กรมทะเบียนการค้าได้ออกหนังสือรับรองให้แก่บริษัทแล้วเท่านั้น ซึ่งมีอยู่สองปัญหา คือปัญหาแรก ในกรณีที่บริษัทได้มาจดทะเบียนเลิกประกอบธุรกิจแล้ว บริษัทนั้นจะหมดสิทธิประกอบธุรกิจตามที่ได้รับหนังสือรับรองหรือไม่ เพราะหนังสือรับรองดังกล่าว กฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดไว้ และปัญหาที่สอง ถ้าบริษัทหมดสิทธิจะประกอบธุรกิจดังกล่าวแล้ว กรมทะเบียนการค้าจะสั่งให้นายทะเบียนเรียกหนังสือ

รับรองการประกอบธุรกิจคืนจากบริษัทได้หรือไม่ และโดยที่เจ้าหน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์มีความเห็นในเรื่องนี้แตกต่างกันเป็น ๒ ฝ่าย กระทรวงพาณิชย์จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในสองปัญหาดังกล่าวนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๓) พิจารณาปัญหาเรื่องนี้ประกอบกับข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนแล้ว มีความเห็นดังนี้

สำหรับปัญหาแรกนั้น บริษัทมีหน้าที่ต้องแจ้งการเลิกประกอบธุรกิจต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันเลิกประกอบธุรกิจ ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑ ข้อ ๑๔^๑ ถ้าไม่ปฏิบัติตามนี้มีโทษตามข้อ ๒๔^๒ ซึ่งเรื่องนี้ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า บริษัทโอบายาชิ-งูมิ จำกัด ได้ยื่นคำขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจ ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๔๑ เพื่อประกอบธุรกิจตามบัญชี ก. หมวด ๔ (๑) และบัญชี ค. หมวด ๔ (๑) เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖ และอธิบดีกรมทะเบียนการค้าออกหนังสือรับรองให้เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๑๖ บริษัทจึงมีสิทธิประกอบธุรกิจตามหนังสือรับรอง แต่เมื่อปรากฏต่อมาว่า บริษัทได้ขอจดทะเบียนเลิกการประกอบธุรกิจตามหนังสือรับรองดังกล่าวแล้ว และนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนเลิกการประกอบธุรกิจให้เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๑๗ ฉะนั้น บริษัทย่อมหมดสิทธิที่จะประกอบธุรกิจตามที่ได้รับหนังสือรับรองไว้แล้วต่อไป

สำหรับปัญหาที่สองนั้น เป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากปัญหาแรก ในข้อนี้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า หนังสือรับรองนั้นย่อมสิ้นสภาพหรือยกเลิกไปพร้อมกันเมื่อบริษัทได้จดทะเบียนขอเลิกประกอบธุรกิจแล้ว ดังนั้น ถ้ากรมทะเบียนการค้าประสงค์จะให้ผู้ที่เลิกประกอบธุรกิจคืนหนังสือรับรองในเมื่อมีการแจ้งการเลิกประกอบธุรกิจแล้ว อธิบดีกรมทะเบียนการค้าควรจะกำหนดวิธีการไว้สำหรับการแจ้งการเลิกประกอบธุรกิจโดยให้ผู้แจ้งคืนหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจด้วยพร้อมกันได้ ตามอำนาจที่มีอยู่ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑ ข้อ ๑๔ ซึ่งกำหนดว่า ให้แจ้งการเลิกตามแบบและวิธีการที่อธิบดีกำหนด

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์

(นายสมภพ โหตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๑๙

^๑ ข้อ ๑๔ เมื่อผู้รับใบอนุญาตเลิกประกอบธุรกิจหรือย้ายสำนักงานหรือสถานประกอบธุรกิจให้แจ้งการเลิกหรือย้ายต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวัน นับแต่วันเลิกหรือย้ายนั้นตามแบบและวิธีการที่อธิบดีกำหนด

^๒ ข้อ ๒๔ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑๑ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือข้อ ๑๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท